

# Van Nooten Julien Bernard, °1865

## Jeugd

Als jong meisje van 22 jaar vertrok moeder Maria Carolina Philomena Van Nooten (noemnaam Philomena) vanuit Lier naar Brussel om er te gaan werken als dienstmeid. Philomena was 25 jaar toen ze beviel van haar zoon Julien Bernard Van Nooten, die te Brussel werd geboren op 17 februari 1865. Julien was haar eerste kind, de vader was (officieel dan toch) onbekend. Daarna verhuisden moeder en kind naar Antwerpen, maar ze belandden er van de regen in de drop. Philomena werkte er achtereenvolgens op verschillende plaatsen, hetzij als dienstmeid, hetzij als naaister. In die tijd eiste men een onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van het huispersoneel. Meiden en knechten hadden geen rechten, alleen maar plichten. Met als gevolg dat Philomena telkens weer in verwachting raakte. Zesmaal was de vader officieel niet bekend. Daarna moest ze dan weer op zoek naar nieuw werk en meermaals (ca 90x !!) moest ze verhuizen. Dit jonge gezin leefde dus echt wel in armoede.

Voor Julien Van Nooten was dit dus zeker geen toestand van een kommerloze jeugd.

Ook de broer van Julien, Henri François, ontmoeten we nog als landloper.

Ging kleine Julien Van Nooten (en zijn broertjes en zus) naar de lagere school?

Kon Julien lezen, rekenen en schrijven?

Of moest hij reeds als jong kind ergens gaan werken om mede te zorgen voor het gezinsinkomen?

Het gezin woonde eerst negen jaren in Antwerpen. Daarna verhuisden ze naar Merksem.

## Actief leven

Julien Van Nooten was een klein manneke, amper 1,54 m groot. Hij had kastanjebruin haar, blauwe ogen, een ovaal gelaat en een grote mond. Hij verdiende zijn dagelijks brood als schoorsteenveger.

In die periode werden elk jaar de twintigjarige jongelingen uitgenodigd voor de loting. Julien Van Nooten trok in 1885 een hoog nummer waardoor hij niet werd opgeroepen om soldaat te worden.

## Landloper

Waarom Julien Van Nooten in de landloperskolonie van Merksplas terecht kwam, is niet bekend. Als een jonge kerel van 17 jaar werd hij opgepakt. De rechtbank van Antwerpen herkende blijkbaar wel de drie voorwaarden van de "vagabondage": geen werk, geen geld en geen adres. Zo werd hij driemaal naar Merksplas gestuurd:

> van 26 juni 1882 tot 24 juli 1882 (= 1 maand).

> van 4 november 1882 tot 31 januari 1883 (= 3 maanden).

> van 31 oktober 1884 tot 28 januari 1885 (= 3 maanden).

Tijdens zijn laatste verblijf kreeg hij ook nog 3 dagen extra opsluiting omwille van wangedrag op de slaapzaal.

## Terug actief leven

Officieel bleef Julien Van Nooten in Antwerpen wonen (weliswaar op verschillende locaties), maar na zijn vrijlating uit de gevangenis besloot hij om zeeman te worden. Op 25 november 1885 vertrok hij met het passagiersschip "Hermann" vanuit Antwerpen, via Boston naar New York. Hij kon er aan de slag als helper bij de stoker van de stoommachines. Dan volgden nog drie zeereizen met het stoomschip "Jan Breydel". In 1887 was hij vaste stoker op de schepen van de Red Star Line. Vanaf juni 1888 monsterde hij aan bij Britse cargoschepen en in januari 1891 werkte hij op het schip "Mastilyne" met bestemming Buenos Aires.

Op 21 november 1891 stapte Julien Van Nooten (26 j.) in het huwelijksbootje (what 's in a name?) met Joanna Theresia Van Wezenmael (°1862), de weduwe van arbeider Gommarus Jozef Geerts. Bijna drie jaar later, op 13 december 1894, werd een zoontje geboren. Hij kreeg de naam Joannes Baptista Van Nooten, hoewel dit eigenlijk een koekoekskind was, want Julien was al bijna twee jaar afwezig.

Het huwelijksleven van Julien en Joanna was immers maar van korte duur. Bijna vijf maanden na hun trouwdag, op 17 april 1892, vertrok Julien Van Nooten als stoker met het cargoschip "Donati", maar in december 1892 zonk het schip, onderweg van New York naar Engeland. Julien Bernard Van Nooten mocht dus amper 27 jaar worden. Het was pas tien jaar later, in 1902 dus, dat het overlijden van Julien Van Nooten officieel werd erkend.

### **Bronnen**

- *Landlopersdossiers in het Rijksarchief van Antwerpen.*
- *Roberte Van Haute, "Zesmaal vader onbekend", artikel in de "Vlaamse Stam", 58ste jaargang, nr. 1, jan.-mrt. 2022.*